DOI: 10.30816/ICONN4/2017/75

Nomenclator de farmacie naturistă: între sacru și profan

Mihaela Munteanu Siserman
Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Centrul Universitar Nord Baia Mare, România

Names of herbal products: between sacred and profane

Abstract: The Latin phrase *Mens sana in corpore sano* determined modern man to be in constant pursuit of pharmaceutical alternatives to allopathic treatments. Thus, the last two decades have led to the appearance of natural remedies and/or dietary supplements on the Romanian pharmaceutical market under different forms: capsules, syrup, oil, tea etc. Numerous onymic possibilities may be identified in their nomenclature with direct reference to: a) the name(s) of the plant(s) or herbal products in their composition: *Garlicaps, Hibistad, Propolis & echinacea forte*; *Armuhep*; b) the organ/condition and therapeutic function of the natural product: *Sanohepatic*, *Reglatens*, *Stomacalm*, *Glicemo stabil*, *Detox Suplu*.
The plants used in these alternative therapies are registered under their scientific names (in a more or less truncated/"altered" form: *Garlicaps*), common names (*Armuhep* < *milk thistle*) or designations from the sphere of folklore: *Mâna Maicii Domnului* ('honeysuckle', literally 'Mother of God's Hand'), *Gheara Dracului* ('devil's claw').
In categorising these names, we take into account several criteria: etymological (*Alergy Stem, Memory Stem, Relax Well, Heppy Vibe*), lexical-semantic (*Optimist, Serenis*), or pragmalinguistic (*Detox Activ*, *ColonProtect*).
Keywords: natural pharmaceutical nomenclature, compounding, clipping, Anglicisms.

1. Preliminarii

Mutațiile de paradigmă produse odată cu momentul istoric decembrie 1989, reflectate la nivelul mai multor paliere ale societății românești (economice, sociale, culturale, industriale) au „atins" și producția farmaceutică. Astfel, dacă până la momentul menționat singura alternativă la medicina alopată erau produsele oferite prin rețeaua comercială (etatizată, de altfel) de desfacere PLAFAR[1] (prezentate sub forma unor ceaiuri doar în vrac), astăzi asistăm la o inflație de astfel de produse comercializate atât prin magazine exclusiv de profil (*Farmacia naturistă*, *Farmacia naturii, Farmacia verde*), cât și prin rețelele de farmacii „tradiționale", alături de produse farmaceutice alopate, sub diferite forme de prezentare (ceaiuri în vrac și / sau în / la plic, capsule, tincturi, siropuri, uleiuri volatile, cunos-

[1] Cuvânt-„valiză", format prin sudarea elementelor trunchiate **pla**(nte) + **far**(farmaceutice).

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)

cute, în unele cazuri, și sub denumirea generică de „suplimente alimentare"). Proliferarea produselor de acest tip poate fi explicată, în primul rând, prin căutarea de către omul modern al secolului XXI a unor remedii naturiste și credința lui în puterea miraculoasă oferită de natură, în special în ce privește maladiile cu șanse reduse de vindecare (diferite forme de cancer) ori specifice omului modern (depresia, nevroza, anxietatea etc.). În al doilea rând, poate fi menționat rolul pe care îl are media (televizată, presa scrisă) prin difuzarea unor reclame publicitare / pliante / cataloage, care, nu de puține ori, la nivel subliminal, pot conduce la influențarea comportamentului consumatorului acestor produse.

2. Nomenclator de farmacie naturistă

Față de denumirile medicamentelor de sinteză[2], „farmacopeea" produselor naturiste este mult mai puțin limitată (sau chiar deloc) de norme statuate printr-o legislație, creativitatea denominativă fiind în strânsă relație cu interesul persuasiv-estetic al firmelor producătoare.

Odată cu apariția terapiilor alternative (fitoterapia, apiterapia, gemoterapia, talazoterapia, aromoterapia, silvaterapia), unele cu o tradiție milenară[3], „fascinația medicamentului de sinteză" (Percek, 1987: 18) a început să piardă sau, cel puțin, să fie secondat, completat, *suplimentat* de remediile naturiste. Dorința omului modern de a se întoarce la natură, la resursele acesteia l-a condus la exploatarea unui „tezaur etnoiatric"[4] (Percek, *op. cit.*: 33), regăsibil și la nivelul denominativ prin prezența explicită / implicită a sursei (*i. e.* plante, arbuști, produse apicole, minerale).

Opțiunile onomastice ale agentului nominator pentru aceste remedii, cunoscute generic cu denumirea de *produse naturiste* și / sau *suplimente alimentare*, care se adresează, în general, unui public larg, se bazează, în majoritatea cazurilor, pe intuiția consumatorului în decriptarea valențelor terapeutice ale produsului în cauză.

„Materia primă" din care sunt produse aceste „medicamente" de natură vegetală (regăsibilă uneori și în denumire) este constituită din părțile componente ale plantei: *rădăcina*, *tulpina*, *frunzele*, *florile*, *semințele*[5] sau alte surse naturale.

---

[2] Clasificarea medicamentelor și denumirea acestora sunt reglementate prin legislație internațională și națională (prin Agenția Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale), având o *denumire comună internațională* – DCI – (derivată uneori din denumirea chimică – substanța activă), iar denumirile comerciale sunt date de firmele producătoare de medicamente. De exemplu, pentru DCI *acidum acetylsalycilicum,* denumirea comercială se suprapune cu *acid acetilsalicilic*, iar pentru *ibuprofenum*, există pe piața farmaceutică următoarele denumiri comerciale: *abfen* (Suedia), *adagin* (Islanda), *advil* (Austria), *brufen* (Suedia), *faspic* (Italia), *ibalgin* (Cehia), *ibufen, paduden, panafen, reuprofen, saridon* (România), *ibutop* (Germania), *inflanor* (Luxemburg), *masipren, modafen* (Cehia), *nurofen* (Marea Britanie), *rupan* (Cipru) (pentru detalii, vezi *Nomenclatorul medicamentelor pentru uz uman*, disponibil online la adresa: http://www.anm.ro/nomenclator/medicamente?dci=ibuprofen&page=7).

[3] Pentru o prezentare istorică a unora dintre acestea, vezi Percek (1987).

[4] Etnoiatrie *s. f.* „disciplină etnologică, care se ocupă cu cunoașterea și explicarea datinilor, obiceiurilor și practicilor medicale populare" (*dexonline, s. v.*).

[5] Ecaterina Dumitru și Răducanu Dumitru (1992: 292) precizează că „partea aeriană a

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)

3. Clasificarea onomastică[6]

În taxonomizarea acestor denumiri vom ține cont de mai multe criterii: lexico-semantic, structural (gramatical), al originii (limba de proveniență) și pragmalingvistic.

3.1. Criteriul lexico-semantic

Structurile denominative reperabile în nomenclatorul naturist inventariat pot avea o trimitere directă la:

3.1.1. numele plantei / plantelor sau al produselor naturiste din compoziție. Fitonimele sunt actualizate prin mai multe procedee lexico-gramaticale:

a) trimitere la denumirea[7] științifică[8] a plantei:

Unele structuri denominative conțin:

a_1) în totalitate (cu diferențele datorate transformărilor fonetice în evoluție) fitonimul („substanța activă" a produsului medicinal):

Cicoare (< *Cichorum intybus*), *Echinaceea și / sau Echinacea* (< *Echinacea purpurea, Echinacea augustifolia*), *Fenicul* (< *Foeniculum vulgare*), *Glaucina* (< *Glaucium flavum Cranz*), ***Plop**isan* (< *Populus nigra*), *Salvie* < *Salvia officinalis*, *Vâsc* (< *Viscum album*), *Dulco**stevina*** (< *Stevia rebaudiana* – îndulcitor natural pe bază de ștevie), *Astragalus Root* (*Astragalus Membranaceus*);

a_2) parțial (sub formă trunchiată) fitonimul de origine din componența produsului:

***Myrt**ilovit*, *Mo**myrty**diab* (< *Vaccinium Myrtillus*), ***Calendul**in* (*Calendula officinalis* „Gălbenele"), *Mo**myrty**diab*;

plantei, adică tulpina cu frunze și flori, se numește iarbă (*Herba*)". (Vezi și firma producătoare *Herbagetica*).

[6] Corpusul a fost constituit prin consultarea diferitelor cataloage ale firmelor *Dacia Plant*, *Fares*, *Hofigal*, *Hypericum*, *Parapharm*, precum și din surse accesate în internet. Sunt interesante, dintr-o perspectivă semiotică (publicitară), sloganurile care însoțesc logourile firmelor, funcția persuasivă asupra potențialilor beneficiari ai produselor naturiste fiind întărită la acest nivel peritextual: „Plante binefăcătoare pentru trup și suflet" (*Anima Plant*); „Pentru o viață sănătoasă" (*Hypericum Plant*); „Natură și sănătate" (*Hofigal*); „Forța vindecătoare a plantelor" (*Dacia Plant*); „Sănătate din inima Daciei" (*Fares*); „Susținem o dietă variată și echilibrată și un mod de viață sănătos" (*Cufărul Naturii*); „Aduce natura în viața ta" (http://www.magazin-naturist.ro/); „Natura la tine acasă" (https://vegis.ro/).

[7] Pornind de la conceptul coșerian de *variație lingvistică*, Roxana Pașca (2015) propune un studiu din perspectiva schimbării *diatopice*, *diafazice* și *diastratice* a denumirilor de plante, surprinzând, cu justețe, că „oficialul" în cazul fitonimelor vizează, cu precădere, denumirile comune, literare, unele dintre acestea reprezentând structuri calchiate din denumirea științifică (ex. *anemonă*, *gențiană*, *iris*, *primulă*), în timp ce „neconvenționalul" privește sfera denumirilor popular-regionale, creativitatea lingvistică în actul denominativ fiind puternic influențată de căderea sub incidența simțurilor a plantei denumite (*amăreală*, *limba-boului*, *clopoței*, *lămâiță* etc.).

[8] Milică (2010, 2014) și Pașca (2015) prezintă pe larg procesul denominativ care stă la baza numirii științifice a plantelor. Reținem câteva dintre caracteristicile acesteia: *taxonomie binomală* (substantiv, cu trimitere la gen + adjectiv, cu trimitere la specie), *arbitrariatatea* (nu există o motivație lingvistică în procesul designativ). Pentru detalii, vezi sursele citate.

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)

b) trimitere la denumirea literară, comună a plantei:

Cele mai multe ocurențe care desemnează acest tip de produse farmaceutice naturiste – adresându-se unui public larg de consumatori – își suprapun corpul fonetic peste cel al fitonimului cunoscut / impus de / într-o comunitate etnolingvistică, a cărei „carte de identitate" este, în general, stabilă și care nu urmează „legile" variației lingvistice (mai ales cele regional-dialectale):

b_1) *Cimbru, Cimbrișor, Sunătoare, Rostopască, Mușețel, Roiniță*[9], *Crețișoară, Oblogeană, Sovârf, Tătăneasă, Păpădie, Șofran, Anghinare Forte, Scai vânăt, Gălbenele*;

b_2) referință parțială la denumirea comună: ***Armu****hep* (*armurariu*), ***Cătin****ofort* (< *cătină*);

c) exploatarea unui filon neconvențional, de sorginte populară:

„Cunoștințele de vindecare a suferinței umane sau animale, practicate din negura timpului, s-au transmis pe cale orală, în forma lor simplă sau înveșmântate în credințele și tradițiile poporului. Toate acestea alcătuiesc un tot unitar, ce poartă numele de «folclor medical»" (Lisovschi, 2004: 8).

Procesul denominativ al plantelor într-un registru popular (și / sau regional) are la bază, cu preponderență, o cunoaștere *empirică* a realității înconjurătoare, agentul nominator (*i. e.* colectivitatea, țăranii) aflându-se într-o permanentă legătură cu lumea vegetală, alegerea unui fitonim fiind mai puțin arbitrară, ci *motivată*, „în acord cu trăsături observabile ale plantelor" (Pașca, 2015: 792), cu utilitatea lor, cu unele credințe[10], superstiții, în funcție de legătura acestora cu succesiunea anotimpurilor etc.

Din corpusul inventariat, se pot constata două situații distincte, în sensul suprapunerii denominative în două dintre cele trei registre menționate. Este vorba, mai ales, de structuri formate pe baza unor analogii, cu trimitere la formă: *Lumânărică* sau asemănări ori interferențe cu regnul animal:

(i) denumirea comună a fost asimilată de denumirea populară: (exemplu, *coada-șoricelului* (*Achillea millefolium)*[11], *Mărul lupului*, limba literară neînregistrând o altă formă nominativă;

(ii) denumirea științifică a plantei (care reiterează, în acest caz, o asemănare / analogie cu elemente ale universului înconjurător) este „prelungită" la nivelul limbii comune: *Traista ciobanului* (*Capsela bursa pastoris*), dar de inspirație populară: „Un astfel de traseu denominativ legitimează afirmația că unele denumiri științifice ale plantelor au ca prototipuri denumiri populare" (Milică, 2014b).

---

[9] Fitonimul este o creație românească *roi* + *-iță*, planta fiind cunoscută ca puternic meliferă. Ecaterina Dumitru și Răducanu Dumitru (1992: 211) menționează (și) alte denumiri populare „mai cunoscute": b*usuiocul stupului, iarba roilor, floarea stupilor, lămâiță, mintă turcească, roiște.*

[10] Răchișan (2013: 156–162) consacră un subcapitol plantelor; din perspectivă taumaturgică, autoarea exploatează, și la nivel denominativ, pe un filon de sorginte populară, rolul lor vindecător, cu trimiteri directe la divinitate sau la elemente, personaje aparținând universului creștin, în general. Pentru exemplificare, reținem câteva dintre acestea: *Lumânarea / Scara / Săgeata Domnului, Banul / Cașul popii, Crucea pământului.*

[11] Se pot întâlni (alte) denumiri populare ale plantei, în funcție de regiune.

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)

În cazul denumirilor popular-regionale ale plantelor medicinale care intră în componența unor produse naturiste se poate vorbi de dezvoltarea unei serii sinonimice menționate atât de literatura de specialitate, cât și de siteuri din internet. Astfel, în acest registru, putem întâlni trimiteri la o denominație religioasă, aparținând, în special, creștinătății. „Personajele" biblice cel mai frecvent invocate în structurile denominative sunt *Fecioara Maria*, *Dumnezeu* (sub apelativul *Domnul*) și diferiți Sfinți din calendarul creștin[12].

Fecioara Maria

Poala Sfintei Mării[13], *Mâna Maicii Domnului* (cunoscută sub denumirea comună *Caprifoi*)[14], *Palma Maicii Domnului* (*Salvia*).

Fără a avea întrebuințări terapeutice (plante de grădină, parcuri ori plante ornamentale), cu titlu de exemplu, enumerăm alte fitonime populare cu referință la Fecioara Maria: *Brâul Maicii Domnului*, *Papucul Maicii Domnului* (≈ *Papucul Doamnei*), *Inima Maicii Domnului*, *Dorul Maicii Domnului*, *Floarea Sfintei Mării*, *Lacrima Maicii Domnului*, *Iarba Sfintei Mării*[15].

Isus (+ trimiteri la episoade referitoare la viața Mântuitorului)

Floarea patimilor lui Cristos, *Floarea suferinței*, *Cununa Domnului*) (vezi Borza, 1968: 124); cunoscută mai ales cu denumirea sa științifică, *Passiflora (incarnata)* este folosită pentru calitățile sale sedative și calmante.

Dumnezeu

Lemnul Domnului (*Artemisia abrotanum*) (≈ *Lemnul lui Dumnezeu*, *lemn domnesc*) – este singura plantă medicinală care apare cu această denumire „sacră", în nomenclatorul „oficial" al produselor naturiste.

Sfântul Ion

Iarba Sfântului Ion[16] (denumire populară pentru fitonumul *șerlai*);

---

[12] Nu vom inventaria numele de plante care exploatează, în denumirea lor populară, un „imaginar creștin". Milică (2014a) propune o taxonomie a fitonimelor în funcție de referința (pre)creștină „încapsulată" de acestea. Menționăm câteva dintre acestea: *avrămească*, *adămească* (< Avraam, Adam), *mărioare* (< Fecioara Maria).

[13] Vezi https://ierburiuitate.wordpress.com/tag/poala-sfintei-marii/. Dicționarele înregistrează denumiri în cele trei registre: științific: *Origanum vulgare* (vezi Borza, 1968: 274) ori serii sinonimice populare: *melisă*, *priboi*, *rechie*, *scatiu*, *spilcuță*, *talpa-ursului* (*dexonline*, *s. v. Poala-Sfintei-Mării*).

[14] „În tradiția populară se vorbește despre planta care poartă numele Maicii Domnului ca una cu efecte tămăduitoare atât pentru bolile trupești, cât și pentru cele sufletești. Cea mai cunoscută plantă din această categorie este *Mâna Maicii Domnului*. Legenda spune că Maica Domnului cu micul Iisus în brațe a căutat adăpost la mai multe plante ca să scape de soldații lui Irod, când aceștia o hărțuiau. Singura plantă care a primit-o, oferindu-i adăpost, a fost caprifoiul. La plecare, Maica Domnului a binecuvântat-o, menind-o să aibă puteri vindecătoare: «De azi înainte și până în eternitate, tu vei fi floarea preferată a oamenilor. Îți dau puterea să vindeci pe om de toate bolile și să-l salvezi de la moarte așa cum ai făcut tu pentru mine»" (Stănilă, 2016).

[15] Vezi http://lataifas.ro/medicina_naturista_alternativa/1209/plante-de-leac-ale-maicii-domnului/#

[16] Vezi http://topremediinaturiste.ro/ceai-de-iarba-sfantului-ion-detoxifiant-antiinflamator-si-antitumoral-reteta-beneficii/

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)

Sfântul Ioan Botezătorul

Iarba (Planta) Sfântului Ioan Botezătorul, Floarea lui Ioan (*Hypericum perforatum*) (≈ *sunătoare*);

Florile Sfântului Ioan (≈ *sânzienele*);

Sfântul Gheorghe

Iarba Sfântului Gheorghe[17] (*lăcrimioarele*);

Sfântul Vasile

Buruienile Sfântului Vasile (vezi Borza 1968).

Amintim în această categorie și *isopul* (*Hyssopus officinalis*), supranumită *iarba sfântă*[18], menționată încă din *Psalmii lui David:* „Stropi-mă-vei cu isop, Și mă voi curăța" (Ps. 50), fiind cunoscute efectele sale vindecătoare.

Reținem din acest imaginar denominativ de sorginte „sacră", dar într-un registru negativ, faptul că, de regulă, invocarea elementului malefic este, într-o oarecare măsură, în contradicție[19] cu efectele terapeutice benefice ale produsului:

Gheara diavolului (dracului) (*Harpagophitum procumbens*) (gel antiinflamator)[20].

3.1.2. produse naturale ale stupului[21]: *Lăptișor de matcă, Tonic regal, Polen crud, Păstură în miere, Bomboane cu propolis*;

3.1.3. organul, glande / afecțiunea și funcția terapeutică a produsului naturist:

Segmentul de „consumatori" ai acestor produse de natură vegetală / minerală este, în general, „publicul larg", cu un grad de instrucție medie, cunoștințele activate în procesul de decriptare, înțelegere a structurii semantice a formulei denominative

[17] Vezi http://www.ziare.com/viata-sanatoasa/tratament/plante-cu-nume-sfinte-si-beneficiile-lor -terapeutice–1125848

[18] http://www.frunza-verde.ro/iarba-sfanta-este-un-antibiotic-natural-protejeaza-plamanii-combate-anemia

[19] „Deși poate părea ciudat ce afirm, denumirea populară a acestei plante [Gheara Diavolului] m-a făcut multă vreme să evit să scriu despre ea. O greșeală de neiertat. Dincolo de numele ei mutilant, Gheara-diavolului este unul din cele mai puternice remedii naturale împotriva durerilor. Mai precis: «IA DUREREA CU MÂNA»! De fapt, alinarea pe care o aduce această plantă este atât de sesizabilă și de binevenită, încât mai degrabă i s-ar potrivi denumirea de «ajutorul îngerilor»" (http://www.formula-as.ro/2010/908/medicina-naturii–44/planta-cu-nume-nemeritat-gheara-diavolului–12184).

[20] Redăm comentariile unui blogger privind „receptarea" denominativă, cvasitabu în rostirea / scrierea numelui cu referință directă la personajul negativ: „Nu se poate să nu fi aflat de gheara «necuratului»! Cred că e singurul moment în care el (Dracul) participă la ceva bun, ne dezmorțește încheieturile și ne pune la treabă. După o căzătură puternică cu bicicleta, neîncrezător, băiatul meu cel mare a folosit întâi gheara și apoi tătăneasa și a doua zi a exclamat: Mamă, chiar nu credeam că voi putea juca așa de repede din nou baschet! «Maurul» și-a făcut datoria" (https://www.life-care.com/produs/Gel-antiinflamator-Gheara-dracului%C2%AE-cu-plante-BIO-Kr%C3%A4uter%C2%AE–250-ml–4454/K04Z/RO/?itemID=12610).

[21] Multe denumiri naturiste (inclusiv terapia pe baza produselor de albine – apiterapia) care au la bază mierea fac trimitere la etimologia latinească a albinei: *Apis mellifica.*

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)

neimplicând informații specializate din domeniul medicinei[22]. Astfel, o serie de nume de produse fac trimitere directă la organul afectat și / sau la funcția acestuia:

– **ficat** (și funcția acestuia): *Hepamix, Tonic hepatic, Drenor hepatic, Sanohepatic, Ceai hepato-biliar*[23]*, Sănătatea ficatului*;

– **colecist**: *Biloxin, Bileclar, Sănătatea colecistului*;

– **colon:** *Detoxicolon, ColonProtect*;

– **rinichi:** *Sănătatea rinichilor, Renostim* (Rinichi sănătoși), *Renalforte, Renolit* (rinichi + litiază), *Uractiv*;

– **stomac** (+ digestie): *Stomacalm, Laxovit*;

– **inimă** (+ sistemul circulator): *Cardiotone, Cardiacus, Lyon heart, Cardiovasc, Sănătatea inimii, Tonic cardiac, Fitocardin, Reglatens, Reglator al tensiunii, Tensonorm, Venostim*;

– **plămâni** (+ aparatul respirator): *Bronchofort, Astmostop, Ceai antibronșic, Alergonat*;

– **faringe:** *Faringoplant*;

– **articulații** (și afecțiunile acestora): *Artrisalm* (artrită), *Guto Stop* (gută), *Rematofit, Inflanat, Artifort*;

– **pancreas** (mai ales la disfuncțiile acestuia): *Pancreas stimulent, Glicemo stabil, Diabestop*;

– **tiroidă**: *Thyroid caps*;

– **prostată**: *Licoprostat*.

3.1.4. expresii nominale descriptive, simple și compuse, care „încapsulează" semantic efectele obținute („starea de bine" a fiecărei dimineți, somn odihnitor și relaxant, efectul „slim" sau cel anti „picioare grele"):

Optimist, Serenis, Lumina dimineții, Bună dispoziție, O lume de sănătate, Somn liniștit, Silueta perfectă, Picioare ușoare.

3.2. Criteriul structural (formarea cuvintelor)

Corpusul constituit pe baza surselor consultate relevă două tendințe în structura denominativă a produselor naturiste.

3.2.1. Compunerea

În afară de formațiunile compuse (prin alăturare) identificate în cazul unor fitonime (*Brânca ursului, Gheara dracului, Coada-șoricelului, Traista-ciobanului*), întâlnim o serie de structuri nominale formate fie prin sudarea termenilor, fie prin contopirea a două cuvinte (*Imunostimulent*) fie, în majoritatea exemplelor înregistrate, prin

[22] În cazul unor referințe care presupun / ar presupune o cunoaștere medicală (anatomică, funcțională) specializată / aprofundată, firma de produse naturiste optează pentru o explicitare (echivalentă sintactic cu o apoziție) suplimentară a conținutului / efectului terapeutic (de exemplu, *Renostim* „Rinichi sănătoși", *Vasoclean* „Tinerețea vaselor de sânge", *Antidepresiv* „Fericit zi de zi").

[23] *Bilă* s. f. „produs de secreție al ficatului, cu rol fiziologic în digestie; fiere" (*dexonline, s. v.*).

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)

joncțiunea / alăturarea unor trunchieri de cuvinte (așa-numitele cuvinte-valiză): *Tusifit* (*tuse* + *fito* „plantă / plante"), *Alergonat* (*alergie* + *natural, naturist*), *Memo magne plus* (*memorie* + *magneziu* + *plus*), *Procto venorutin.*

3.2.2. Derivarea

– afixarea cu sufixe (specifică mai ales în cazul unor fitonime) (cel mai frecvent, fiind întâlnite sufixele diminutivale):

• *cimbrișor* (*cimbru* + *-işor*);

• lumânărică (*lumânare* + *-ică*); *plămânărică* (*plămân* + *-ărică*);

• mușețel (reg. mușat „frumușel" + *-el*);

• roiniță (*roi* + *-niță*).

Prefixele sunt prezente, în special cele *separabile*, în denominația unor produse naturiste, semantismul acestora subliniindu-le rolul (efectul) curativ:

anti- Ceai *antibronșic, antidepresiv, antidiaretic, antiadipos, antiinflamator, antistres, anticolesterol*;

hipo- *Ceai hipotensin, Ceai hipolesteromiant*;

hiper- *Hyper*[24]*-slăbire, Hyper Dep-Diu, Hyper Pot, Hypertonic.*

Prefixele care apar în structura denominativă sunt „dublate", uneori, de o sintagmă definită, care întărește efectul creat: *Ceai antistres Stare de bine*;

Alte particule, componente ale structurilor denominative, se înscriu într-un registru lexical superlativ:

Omega 3 ***Forte*** *Ulei de somon, Endolex* ***forte****, Echinacea* ***forte****, Renal* ***forte****, Respiral* ***forte****, Olivo****forte****, Lecitină* ***forte****, Somnofort, Slăbire* ***extra****,* ***Sublima*** *Uri glicerina, Gynecomed* ***Sublima****, Digestie* ***perfectă****, Silueta* ***perfectă****, Argilo****plus****, Stresclin* ***Complex****, Api****total*** *Royal.*

3.3. Criteriul limbii de proveniență

În ceea ce privește etimologia unor fitonime (sau a unor elemente prezente în compoziția produsului naturist / suplimentului alimentar), structura denominativă face trimitere la numele științific al plantei (vezi *supra* **3.1.1.**) sau la o denumire care aparține unui nivel comun de înțelegere / recunoaștere. În acest caz, fitonimul poate să fie o formațiune creată, cu mijloace derivative specifice limbii române (sufixare, vezi *supra* **3.2.2.**) ori să reprezinte un împrumut dintr-o altă limbă cu care limba română, în diferite contexte (comerciale, culturale), a intrat în contact.

Menționăm câteva eșantioane extrase din corpusul constituit:

• din substratul traco-dac: *brusture*;

• limbi slave: *șovârf* < scr. *suhovrh*; *rostopască* < ucr. *rostopast*; *șofran* < rus. *șafran,* pol. *szafran*; *păpădie* < bg., sb. *papadija*;

[24] Firma producătoare Hypericum propune o gamă de produse al căror nume păstrează marca / brandul de proveniență prin particula *Hyper* (de remarcat și ortografierea). În același timp, efectele produsului pot fi „citite" într-un registru superlativ: *Hyper Astm, Hyper Apetit, Hyper Bust, Hyper Cardio, Hyper Diab, Hyper Diar, Hyper Gas, Hyper Ginj, Hyper Grip, Hyper Lax, Hyper Pros, Hyper Reum, Hyper Stres, Hyper Tum.*

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)

• din turcă: *anason* < *anason*; *tarhon* < *tarhun*;
• din greacă: *cimbru* < *thymbra*;
• din neogreacă: *chimen* < *kíminon*;
• din latină: *cătină* < *catena*; *păducel* < *pedecellus*;

„Hegemonia" influenței limbii engleze asupra limbilor moderne, în general, și a românei, în special, a „afectat" și domeniul investigat, una dintre motivații fiind faptul de „a fi la modă", „în „trend" cu opțiunile lexicale ale societății contemporane:

– *Garlifor*, *Garlicaps* (< *garlic* „usturoi"), *Lyon heart*, *Vein Defense*, *Vasoclean*, *Stresclin Complex*.

Dorința omului modern de a-și prezerva din timp celule cu putere regenerativă a unor organe / țesuturi afectate a devenit aproape o modă[25]. Astfel, industria produselor naturiste vine în întâmpinarea acestuia printr-o gamă variată de produse, care tratează o arie de afecțiuni, extractul vegetal stimulator pentru această funcție celulară regenerativă fiind alga Afa[26].

La nivelul designativ, firma producătoare *Herbagetica* optează pentru o linie de produse în a căror structură nominală este reperabil un anglicism (cu grafia limbii de origine sau alterată):

Immunity stem, *Memory stem*, *Stem Energy*, *Beauty Stem*, *Oncology Stem*, *Alergy Stem*.

Din inventarul nostru, reținem produsul naturist pentru insomnii, al cărui nume este o formulă nominativă franceză: *Bien dormir*.

3.4. Criteriul pragmalingvistic

Majoritatea produselor analizate, din perspectivă onomastică, au o puternică funcție pragmatică (persuasivă), exercitată asupra potențialului client / consumator prin proprietățile acestora, prin efectul terapeutic garantat, în funcție de așteptările beneficiarului („Clientul nostru, stăpânul nostru"). Din această perspectivă, mare parte din exemplele menționate la criteriul lexico-semantic privind rolul / efectul terapeutic (vezi *supra* **3.1.2.**) pot fi reiterate (deci valabile) și pentru această secțiune.

Deviza omului modern, apărută încă din anii 50 ai secolului XX, *Métro*, *boulot*, *dodo*[27] se prelungește și în sec. XXI, din ce în ce mai acutizată, și cu consecințe din ce în ce mai nefaste asupra organismului. Maladiile secolului (depresie, anxietate, obezitate, sterilitate, boli de metabolism sau ale sistemului circulator, tulburări cognitive) își pot găsi remediile în resursele oferite de natură.

---

[25] Astăzi există o adevărată industrie medicală, echipamente și dispozitive specializate în prelevarea și conservarea celulelor stem.

[26] Vezi http://herbagetica.ro/*celule*-stem.html.

[27] Expresie popularizată în Franța în anii 1950–1960, reprezentând ritmul cotidian al parizienilor și al orășenilor, în general, care sintetizează monotonia, reiterarea mecanică a aceluiași program și care pare să nu aibă șanse de salvare: *métro* – deplasarea cu mijlocul de transport la locul de muncă, *boulot* (termen familiar pentru serviciu, muncă), *dodo* („nani" – somnul, din ce în ce mai deteriorat de diverși factori endo- și exogeni), pentru a o relua a doua zi de la capăt.

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)

Efectele (miraculoase) scontate a fi obținute într-un interval de timp cât mai redus sunt reflectate, la nivelul expresiei nominale, prin prezența unor (trunchieri de) cuvinte cu rol asigurator pentru consumator:

• *activ*: *Detox Activ*;

• *calm* (calmează, calmant): *Emocalm* (*Armonia emoțiilor*), *Alergocalm*, *Babycalm*, *Calmocard*, *Calmotusin*, *Nutricalm*;

• *detoxi* (detoxifiant, detoxifiere): *Detoxifiant*, *Detoxicolon*;

• *fit(o) (plante)*: *Diurofit*, *Fitosenin*, *Fitotensin*, *Fitofebril*, *Emetofit*, *Hepatofit*, *Plantusin*, *Faringoplant*, *Bitter Taina plantelor*, *Armonia florilor*;

• *imun* (imunitar, imunitate): *Hofimun* (<*Hofigal*, firma producătoare), *Imunostimulent*, *Imunovital*, *Imunotonic*;

• *max* (maxim) *Fleximax Mobilitatea articulațiilor*, *Slăbire max*, *Ginsenmax*;

• *min* (minerale) *Vitanemin*;

• *nat* (natural, natură): *Colesteronat*, *Interferonat*, *Citonat*, *Osteonat Restabilește densitatea osoasă*, *Naturasp* (Aspirină naturală);

• *norm* (normal, referințe normale, normalitate): *Normoponderol*, *Normocolesterol*, *Normoflux*, *Glicemonorm*;

• *reglator*: *Reglator de tensiune*;

• *san* (sănătate, sănătos): *Hemosan*, *Hemorsan*, *Colon sănătos*, *Stomac sănătos*;

• *senin* (seninătate): *Fitosenin Protector psiho-emoțional*;

• *sept* (septic): *Biosept*, *Diurosept*, *Ginosept*;

• *stim* (stimulent, stimulează): *Renostim*, *Venostim*, *Infostim* (funcții cerebrale);

• *stop*, *stat*: *Febrostop*, *Enterostop*, *Helicostop*, *Glicostat*;

• *tonic*: *Tonic capilar*, *Tonic cerebral*, *Tonic venos*, *Tonic cardiac*, *Neurotonic*

• *vit* (vitamine): *Extravit* (extract de vitamine); *Prostavit* (dar și cu trimitere la firma producătoare *Vitalia Pharma*), *Cavit* (calciu + vitamine), *Artrovit*, *Malavit*, *ApimunoVit*;

• *vita(l)* (viață, vitalitate): *Transvital*, *Urovital Plus*, *ImunoVital*, *Aspivita*, *Vita Vigor*, *Adrenal Vitality*; *Bitter Ierburile vieții*, *Elixirul vieții.*

Uneori, pentru a întări și a potența efectele produse, denominatorul apelează la o aglomerare de structuri lexicale:

Vitacan (vitamina C naturală), *Imunostimulent*, *Supramax articulații*, *ApimunoMax*. *ApimunoPlus.*

În alte situații, enunțul injonctiv care succedă sau precedă numele produsului de pe ambalaj reprezintă o invitație la o „stare de bine", la „lupta" împotriva bolilor inerente senectuții: *Să învingem bătrânețea! Passisclerotin*; *Omega–3 & Omega–6 Păstrază-ți memoria la orice vârstă!*

Majoritatea suplimentelor alimentare și a produselor vegetale se adresează adulților sau, cel puțin, numele acestora nu conține referințe legate de vârsta consumatorului. Există, însă, firme producătoare care exprimă explicit destinatarul fie printr-un lexem a cărui trăsătură semantică este [+ copil], fie aparținând unui registru familiar, specific limbajului copiilor:

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)

Ceai pentru ***burtică Îngerașul****, Propoforte* ***Junior****, ApiJunior, ApiPitic,* ***Petit*** *Vigor, Adrehyll Copii, Alinan* (*alina + nani*) *Kids multivitamine, Hapciu!*

În cazul adulților, beneficiarul este, în majoritatea cazurilor, „unisex"[28]. Există, însă, produse naturiste (mai ales pentru aparatul genital) al căror nume face o trimitere explicită la sexul acestuia (prin morfofiziologia, afecțiunile specifice fiecăruia):

Tinctură ginecologică, Ceai ginecologic, Colonsan Fem (colul uterin), *Femitone, Female Hormon, Fitofibromstop, Menstrofit, Hof Estronat, Menstrolin, Estrogen Natural, Mami – Stimularea lactației*;

Formen, Natural Potent, Tonus Fortis for Men.

4. Concluzii

Nomenclatorul farmaciei naturiste, investigat pe baza surselor extrase din internet și din reviste / pliante / broșuri ale firmelor producătoare relevă tendința nominatorului de a oferi o gamă de produse ale căror efecte pot fi „citite", decriptate la nivelul numelui produsului respectiv:

– trimit la „substanța activă" a produsului (numele plantei, al mineralului, transparența acestora fiind dată de fitonim (sub formă științifică, comună, vezi *supra* **3.1.1.**), organul (funcția acestuia), produse apicole (vezi *supra* **3.1.2.**), aparatul, sistemul afectat (vezi *supra* **3.1.3.**);

– trimit la efectele terapeutice (au o „lectură" lingvistico-pragmatică, vezi *supra* **3.4.**);

– din punct de vedere structural, numele de produse naturiste sunt expresii compuse (din diferite elemente lexico-semantice), derivate sau cuvinte-„valiză").

Exploatarea unui filon sacru este evidențiată mai ales într-un registru popular al fitonimului, nemarcat întotdeauna pe ambalajul produsului respectiv.

Bibliografie

Borza, Al. 1968. *Dicționar etnobotanic cuprinzând denumirile populare românești și în alte limbi ale plantelor din România*. București: Editura Academiei.

Dumitru, E. și D. Răducanu. 1992. *Terapia natusită. Incursiune în farmacia naturii*. București: Editura Științifică.

Felecan, O. 2015. Se poate vorbi în română de (pre)nume unisex? În *Proceedings of the Third International Conference on Onomastics "Name and Naming". Conventional / Unconventional in Onomastics*, O. Felecan (ed.), 149–162. Cluj-Napoca: Mega, Argonaut.

Lisovschi, A. 2004. *Etnoiatria, magia și descântecul terapeutic*. Cluj-Napoca: Napoca Star.

Milică, I. 2014a. Imaginarul creştin în denumirile populare româneşti de plante (I). *Limba română* 1, anul XXIV. http://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=2369 (accesat în august 2017).

Milică, I. 2014b. Imaginarul creştin în denumirile populare româneşti de plante (II). *Limba română* 4, anul XXIV. http://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=2465 (accesat în august 2017).

[28] Pentru definirea conceptului „unisex", care „nu a beneficiat de abordări anterioare în bibliografia de specialitate românească", vezi Felecan 2015: 149–150.

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)

Pașca, R. 2015. Oficial vs. neoficial în denumirile unor plante din zona Chioarului. În *Proceedings of the Third International Conference on Onomastics "Name and Naming". Conventional / Unconventional in Onomastics*, O. Felecan (ed.), 786–799. Cluj-Napoca: Mega, Argonaut.

Percek, A. 1987. *Terapeutica naturistă*. București: Editura Ceres.

Răchișan, D. 2013. *Formulele magice și antropologia vârstelor. Magia cuvântului în Maramureș*. București: Editura Academiei Române.

Stănilă, I. 2016. Planta care vindecă toate bolile. Mâna Maicii Domnului, floarea binecuvântată care ține inima în formă şi închide rănile. *Adevărul*, Călărași, 10 septembrie 2016. http://adevarul.ro/locale/calarasi/planta-vindeca-bolile-mana-maicii-domnului-floarea-binecuvantata-inima-forma-inchide-ranile–1_5794a7495ab6550cb827398c/index.html (accesat în august 2017).

Surse

Duță, V. 2003. *Tratamente cu plante medicinale*: *530 rețete terapeutice, 50 leacuri populare*. București: Icar.

Duță, V, 2007. *100 de plante medicinale. 2500 leacuri ale casei dumneavoastră*. București: Ştefan.

Fischer, E. 2002. *Dicționarul plantelor medicinale*. Bucureşti: Gemma Pres.

*** *1000 de plante medicinale*. 2007. Traducere din limba germană de C. M. Crețu. Oradea: Aquila '93.

http://herbagetica.ro/*celule*-stem.html

http://www.animaplant.ro/lemnul-domnului.html

https://fares.ro/dictionar-plante/iarba-sfantului-ion-serlai/

BDD-V4454 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 12:03:22 UTC)